

60 בללא לאתני - הועילו הכללים לרבות לחיוב קרבן אפילו דברים
 61 שאין בהן הרעה והטבה ובלבד שתהיה זו שבועה להקבא, אהני
 62 פקטא למעוטי - והועיל הפרט בשביל למעט אפילו דברים שיש
 63 בהן הרעה והטבה, כאשר היא שבועה לשעבר.
 64 הגמרא מקשה על דרשת רבי ישמעאל: אפיוה אגמא - אהפוך אני.
 65 כלומר מדוע לא נאמר הפוך, שעל כל הדברים הנוספים יש להיות
 66 דומים ללהרע או להיטיב? בפרט זה שיהיו גם הם דברים של הרעה
 67 והטבה, והרחבת הדין תהיה על ידי שנרבה גם את הדברים שאינם
 68 להבא אלא לשעבר.
 69 מתרצת הגמרא: אמר רבי יצחק, מסתבר שלא נרבה אלא את
 70 הדברים דומיא דהרעה או להיטיב בסוג איסורם, והיינו שנרבה רק
 71 מי שאיסורו משום פל יחל דברו (במדבר ל א), שמדות איסורו, הוא
 72 חילול דיבורו בעתיד על ידי מעשיו, ומתוך כך יצאתה מן הכלל זו -
 73 שבועה לשעבר, שאין איסורו משום פל יחל דברו, אלא משום פל
 74 תשקרו איש בעמיתו (ויקרא טו א), שהזהירה בזה התורה שלא לאמת
 75 דברי שקר בשבועה.
 76 תירוץ נוסף: רב יצחק בר אבין אמר, אמר קרא, 'או נפש כי תשבע
 77 לבטא בשפתים', ללמדך שאין לחייב אלא מי שהשבעה קודמת
 78 למעשה של פיו, כלומר שהוצאת דיבור השבועה קדמה לקיום
 79 המעשה, וכפי שהוא בשבועה להבא, שתחילה אדם נשבע ואחר כך
 80 עשה מעשה לקיים או לבטל את שבועתו, ולא ששמעה הפיו
 81 קודמת לשבועה, כלומר שהמעשה המדובר בשבועה קדם להוצאת
 82 השבועה, כפי שהוא בשבועה לשעבר, ולכן יצא זה שנשבע אפליתי
 83 וזה שנשבע שלא אפליתי, שהמעשה האכילה שעליו הוא נשבע
 84 קודם בזמן לשבועה עצמה.
 85 הגמרא מביאה ברייתא הדורשת את המשך הפסוק הנאמר בשבועת
 86 ביטוי: תנו רבנן בברייתא. נאמר בענין חיוב קרבן בשבועת ביטוי
 87 (ויקרא ה ד) 'או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל
 88 אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו' וגו', 'האדם בשבועה', ללמד
 89 שצריך שיהיה 'אדם' בשעת השבועה, והיינו שתהיה דעתו שלמה
 90 בשעת השבועה, פרט לאננס, שדעתו אנסתו להשבע בשקר, משום
 91 שסבר שיהיה הדבר כמו שהוא נשבע.
 92 'ונעלם', מכאן שאינו חייב אלא שוגג, פרט למוזר, שאינו חייב קרבן.
 93 ונעלם ממנו, פירושו, שנתעלמה ממנו שבועה, והיינו ששכח את
 94 שבועתו ומתוך כך עבר עליה, יכול - שמא תאמר שיהיה חייב אף
 95 כשלא נתעלמה ממנו השבועה אלא שנתעלמה ממנו ידיעת התפיץ
 96 שנשבע עליו, תלמוד לומר 'בשבועה ונעלם', ומסמיכות של שתי
 97 מילים אלו לומדים שעל העלם שבועה הוא חייב, ואינו חייב על
 98 העלם הפיץ שאין בו העלם שבועה.
 99 הגמרא מבארת את דברי הברייתא: אמר מר, 'האדם בשבועה',
 100 פרט לאננס. שואלת הגמרא: היכי דמי. משיבה הגמרא: פרב
 101 כהני ורב אפי, שהיו תלמידי רב, וכי הוו קיימי בקמי דרב -
 102 וכשהיו קמים ויוצאים מלפניו, לעתים היו נחלקים אחד עם השני
 103 בדבר הלכה ששמעו מרבם, ואז מר אמר - אחד מהם היה אומר
 104 שבועתא דהכי אמר רב, ומר אמר שבועתא דהכי אמר רב. כי
 105 אתו לקמיה דרב - וכשבאו לאחר מכן לפני רב ושאלוהו, אמר רב
 106 בחד מינייהו - כאחד מהם. אמר ליה אידך - שאל אותו השני, ואמא
 107 בשיקרא אישיתבעי - ואני, וכי נשבעתי בשקר, אמר ליה רב, לך
 108 אנקוד - דעתך אנסה אותך, שסבור היית להשבע באמת, ואין עליך
 109 עון שבועה.
 110 שנינו בברייתא שהובאה לעיל, ונעלם ממנו, שנתעלם ממנו
 111 שבועה, יכול שנתעלם ממנו חפין, תלמוד לומר 'בשבועה ונעלם
 112 ממנו', על העלם שבועה הוא חייב, ואינו חייב על העלם חפין.
 113 הגמרא עוסקת בביור הלכה זו: מהכחו עליה פמערבא - צחקו חכמי
 114 ארץ ישראל על דברי ברייתא אלו, שודאי משובשים הם, כי בשלמא
 115 העלם שבועה משפחת לה - מוצא אתה בלא העלם חפין, כגון
 116 דאמר 'שבועה שלא אוכל פת חמין', וכסבור ואחר כך שאוכל
 117 קאמר - שנשבע שיאכל פת חטין, דשבועתיה אינשי הפצא דביר -
 118 ששכח את שבועתו אבל זוכר הוא את החפץ שנשבע עליו, אלא

1 קדא מינייהו - אחת משמועות הללו רב פפא אמרה, ואינה מדברי
 2 אביי.
 3 שנינו במשנתנו: רבי ישמעאל אומר אינו חייב אלא על העתיד
 4 לבא. רבי עקיבא ורבי ישמעאל נחלקו אם חיוב קרבן בשבועת ביטוי
 5 בא גם על שבועה לשעבר, או אינו אלא על שבועה להבא. הגמרא
 6 מבררת את מקור דבריהם:
 7 תנו רבנן בברייתא, נאמר בענין חיוב קרבן על שבועת ביטוי (ויקרא ה
 8 ד) 'או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר
 9 יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו' וגו', 'להרע או להיטיב',
 10 משמעו כגון שנשבע שלא יאכל או שיאכל, שבוה הוא מריע או
 11 מטיב לגופו, ואם כן אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה,
 12 אבל דברים שאין בהן הרעה והטבה, כגון שנשבע לזרוק צרור לים,
 13 מנין שגם הם בכלל החיוב, תלמוד לומר 'או נפש כי תשבע לבטא
 14 בשפתים', שבא לרבות גם דברים שאין בהם הרעה והטבה. ועדיין
 15 אין לי אלא להבא, שהרי משמעות 'להרע או להיטיב' שנשבע
 16 לעשות דבר בעתיד, אבל שבועה לשעבר, כגון 'שאכלתי', מנין
 17 שחייב קרבן אף עליה. תלמוד לומר 'לכל אשר יבטא האדם
 18 בשבועה', לרבות שבועה לשעבר, דברי רבי עקיבא. רבי ישמעאל
 19 אומר, כיון שכתוב 'להרע או להיטיב' אינו חייב אלא להבא. אמר
 20 לו רבי עקיבא, אם כן, שאתה דורש מלהרע או להיטיב, אין לי
 21 אלא דברים שיש בהן הטבה והרעה, דברים שאין בהן הרעה
 22 והטבה מנין. אמר לו רבי ישמעאל, מרבויה היתוב שנאמר 'לכל
 23 אשר יבטא האדם בשבועה'. אמר לו רבי עקיבא, אם ריבה היתוב
 24 לך - לדברים שאין בהם הרעה והטבה, ריבה היתוב גם לך -
 25 לשעבר.
 26 מקשה הגמרא: שפיר קאמר ליה - יפה השיב לו רבי עקיבא לרבי
 27 ישמעאל, ומדוע לא הודה רבי ישמעאל לדבריו.
 28 מתרצת הגמרא: אמר רבי יוחנן, מחלוקתם נובעת מכך שרבי
 29 ישמעאל ששימש את רבי נחוניא בן הקנה שהיה דורש את כל
 30 התורה כולה במידת כלל ופרט, איהו נמי דורש בכלל ופרט, ורבי
 31 עקיבא ששימש את נחום אפי, איהו נמי דורש את כל התורה
 32 כולה במידת ריבה ומיעט, איהו נמי דורש בריבה ומיעט, והיינו,
 33 שכאשר ישנם בתורה שלושה מאמרים, אחד כללי ואחריו מאמר
 34 מפרט יותר ושוב מאמר כללי, לפי רבי ישמעאל דורשים זאת במידת
 35 'כלל ופרט וכלל'. הוראת מידה זו, לרבות לדין המדובר כל הדברים
 36 שיש בהם התכונות העיקריות של הפרט (כעין הפרט). לפי רבי
 37 עקיבא, רואים את המאמר הכללי כריבוי ולא כ'כלל' ואת המאמר
 38 הפרטי כמיעוט ולא כ'פרט', בהתאם לכך מתקבלת המידה ריבה
 39 ומיעט וריבה. הוראתה של מידה זו, לרבות לדין המדובר את הכל,
 40 חוץ מאיזה דבר מסוים, שאותו יש למעט.
 41 הגמרא מפרשת כיצד שייכות מידות אלו בעניננו. שואלת הגמרא:
 42 מאי רבי עקיבא דדרבי ריבוי ומיעוטי. משיבה הגמרא: דתניא
 43 בברייתא, הפסוק (ויקרא ה ד) 'או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע
 44 או להיטיב לכל אשר יבטא האדם' מתחלק לשלושה חלקים, 'או
 45 נפש כי תשבע' ריבה - מאמר זה נדרש כריבוי ומאחר שנאמר
 46 בצורה כוללת, 'להרע או להיטיב' מיעט - נדרש כמיעוט (מכיון
 47 שצימצם את אופני השבועה), 'לכל אשר יבטא האדם' חזר וריבה,
 48 ומאחר שריבה ומיעט וריבה יש לדרוש שהכתוב ריבה הכל חוץ
 49 מדבר אחד. ומפרשת הברייתא: מאי ריבה, ריבה כל מילי - כל דבר,
 50 בין להבא בין לשעבר וכן דברים שאין בהם הרעה והטבה, ומאי
 51 מיעט, משום שנשבע בדבר שאי אפשר.
 52 בליל פסח, והוה הדבר שראוי למעט מחיוב קרבן יותר מכל שאר
 53 הדברים, פסח שנשבע בדבר שאי אפשר.
 54 ורבי ישמעאל דריש פסוק זה בכלל ופרט. והיינו, 'או נפש כי תשבע
 55 לבטא בשפתים' זהו בכלל, 'להרע או להיטיב' הוא פרט, 'לכל אשר
 56 יבטא האדם' חזר וכלל. והדין הוא, שכלל ופרט וכלל, אי ו-אין
 57 אתה דן אלא בעין הפרט, מה הפרט ו'להרע או להיטיב' מפורש
 58 שהוא להבא, אף כל אופני שבועת ביטוי שאנו מרבים לחיוב קרבן
 59 אינם אלא להבא, אבל לשעבר, פטור מקרבן. ובדרך זו נמצא, דאיהני

קנאי או 'רודף'?

שבת קודש י"ג מנחם אב ה'תש"ע

ברמז (שם סי"ב) – כי כל הדינים שהובאו בשו"ע הם הוראות לביצוע בפועל, והרי אין מורין לעשות כן! בשונה מהרמב"ם שהוא "מקבץ לתורה שבעל פה כולה" (הקדמת הרמב"ם) ויש בו גם הלכות שלא נוהגות בזמן הזה.

יתירה מזו חידש הר"ן (סנהדרין פ"ב, א ד"ה מ"ט רודף) שזה שבת דין לא מורים להרוג את בועל הגויה כי אכן אינו חייב מיתה, אלא שקנאי רשאי לפגוע בו ולהרגו. ולכן, "אם נשמט הבוועל והרג הקנאי כדי להציל עצמו מידו, אין הבוועל נהרג עליו" (הל' ה), כי אמנם הקנאי רשאי לפגוע בו, אך מבחינת הבוועל, הקנאי נחשב כ'רודף' הבא להרוג אדם שאינו חייב מיתה.

(לקוטי שיחות ח"ח עמ' 150)

הלכות איסורי ביאה פרק י"ב, הלכה ד: **כָּל הַבּוֹעֵל בּוֹתִית... אִם פָּגְעוּ בּוֹ קַנְאִין וְהִרְגוּהוּ – הָרִי אֵלָיו מִשְׁבַּחַן וְזִרְזוּן. וְדָבָר זֶה הִלְכָה לְמִשְׁה מִסִּינַי הוּא. רְאִינָה לְדָבָר זֶה: מַעֲשֵׂה פִינְחָם בְּזִמְרִי.**

דין "קנאין פוגעין בו" אמור בתורה ברמז במעשה פנחס. ולמה לא נכתב במפורש ככל דיני התורה? כי "אם בא הקנאי ליטול רשות מבית דין להרגו - אין מורין לו" (להלן הלכה ה). ואם התורה תכתוב את דין "קנאין פוגעין בו" במפורש, תהיה זו מצוה והוראה גם למי שבא "ליטול רשות מבית דין".

בכך תתיישב שאלת ה'חלקת מחוקק' (אה"ע"ז סי' ט"ז, ד) מדוע השמיט השולחן-ערוך את דין 'קנאים פוגעים בו', והביאו רק

המשך ביאור למס' שבועות ליום ראשון עמ' ב

1 ואכל כל שהוא, חייב. מתרצת הגמרא: **מִפְּרִישׁ נִמְי בְּבִרְיָה דְּמִי –**
 2 מפרש בשבועתו שלא יאכל אפילו כל שהוא, דומה לענין אכילת
 3 בריה בשאר איסורים, שכמו שהאוכל בריה פחותה מכזית חייב
 4 מטעם שיש לה חשיבות, כן המפרש בשבועתו שלא יאכל כל שהוא,
 5 החשיב את האכילה הזו על ידי שאסרה על עצמו, ואין ללמוד מכך
 6 לנשבע שלא יאכל בסתם, שהוא אינו מתכוון לאסור אלא כסתם

המשך ביאור למס' שבועות ליום שישי עמ' א

1 העלם חפץ בלא העלם שבועה, שלימדה עליו הברייתא שהוא
 2 פטור, **הִיבֵי דְּמִי, כְּגוֹן דְּאָמַר 'שְׂבוּעָה שְׂלֵא אוֹכֵל פֶּת חֲטוּן,**
 3 **וּכְסָבוֹר שְׁל שְׁעוּרִים קָאָמַר, דְּשְׂבוּעָתֵיהּ דְּכִיר לִיה –** שזוכר הוא את
 4 השבועה, חפצא אינשי – אך שכח את החפץ שנשבע עליו. והרי אין
 5 לומר כן, דבין דחפצא אינשי להו תינין העלם שבועה, שעל ידי
 6 ששכח על מה נשבע נעלם ממנו מה היא שבועתו.
 7 **אָלָא אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, דָּא וְדָא –** זה וזה, כלומר העלם חפץ והעלם
 8 שבועה אחת היא, ולעולם אין אתה מוצא העלם חפץ בלא העלם
 9 שבועה, ועל כרחק חלק זה של הברייתא אינו נכון, ולא נשנה מעולם
 10 על ידי התנאים.

11 רב יוסף מיישב את הברייתא: **מִתְקַנָּה לָהּ –** הקשה רב יוסף, **אָלָמָא**
 12 **–** נמצא לדברי רבי אלעזר ושאר חכמי ארץ ישראל, שהעלם חפץ
 13 **בלא העלם שבועה, לא משבחת לה, וקשה על דברייהם הא**
 14 **משבחת לה כגון דאמר 'שבועה תליה אוכל פת חטון, והושיט**
 15 **ידו לסל ליפול פת שעורין ועלתה בידו של חטון, וכסבור שעורים**
 16 **היא שלא נשבע עליה, ואכלה, דשבועתיה דכיר ליה –** את שבועתו
 17 הוא זוכר היטב, והחפצא הוא דלא ידע ליה – אלא שהחפץ נתחלף
 18 לו, והרי זה העלם חפץ בלא העלם שבועה, ועל זה הוא שנאמר
 19 בברייתא שפטור מקרבן.

20 **אבוי דוחה את דברי רב יוסף: אָמַר לִיה אבוי לרב יוסף, בְּלוֹם**
 21 **מְחִיבַת לִיה –** הלא אין אתה בא לחייב קרבן אלא אמאי דתפיס
 22 בידיה – על מה שתופס בידו, ולגבי פת זו שבידו העלם שבועה הוא,
 23 שסבור הוא שלא נשבע עליה ובאמת נשבע עליה. נמצא שאין אתה
 24 מוצא העלם חפץ בלא העלם שבועה. הגמרא מביאה נוסחא אחרת
 25 של דחיית אבוי: **לִישְׁנָא אַחֲרֵינָא, אָמַר לִיה אבוי יוסף, סוֹף**
 26 **סוֹף קְרַבְּנָ דְקָא מִיִּיתִי –** שהוא מביא עליה דהאי פת מיהת – מכל
 27 מקום בא הוא על פת שבידו, ולגבי פת זו העלם שבועה הוא, שסבור
 28 הוא שלא נשבע עליה ובאמת נשבע עליה.

29 הגמרא מפרשת את סברת רב יוסף: **וְרַב יוֹסֵף אָמַר לָהּ, בִּינּוֹן דְּכִי יָדַע**
 30 **לִיה דְּחֲטוּן הוּא –** כיון שאם היה יודע שהפת שבידו, פת חטים היא,

7 אכילות שבתורה שהן בכזית.
 8 הגמרא מקשה שוב: **וְהָרִי עָפְרָה, שהנשבע שלא יאכל עפר ואכל עפר,**
 9 לכאורה חייב אפילו בפחות מכזית, שכיון שאין זה דבר הראוי
 10 לאכילה לא שייך בו שיעור אכילה. ממישיכה הגמרא: **אָלָא צִרִיךְ**
 11 **לומר שגם הנשבע שלא יאכל עפר אינו חייב אלא בכזית,**

31 **פְּרִישׁ מִיְנִיה –** היה פורש ממנה, הרי שהעלם חפץ הוא, שהטעות
 32 בחפץ היא בלבד הגורמת לעבירה.
 33 הגמרא דנה בדין שגגה הכוללת בה העלם שבועה עם העלם חפץ:
 34 **כְּעָא מִיְנִיה –** שאל ממנו רבא **מִרְבַּ נְחָמָן, הָעֵלֵם זֶה זֶה בְּיָדוֹ, וכגון**
 35 **ששכח שנשבע שלא יאכל פת חטים וכן סבר שהפת שבידו אינה של**
 36 **חטים אלא של שעורים, מהו, האם חייב כדן העלם שבועה או פטור**
 37 **כדן העלם חפץ.**

38 **אָמַר לִיה רב נחמן, הָרִי הָעֵלֵם שְׂבוּעָה בְּיָדוֹ וְחִיִּיב, שהעלם שבועה**
 39 **מחייב קרבן. השיב לו רבא, אֲדִרְבָּה, הָרִי הָעֵלֵם חֲטוּן וְפִטוּרָה,**
 40 **שהעלם חפץ פטור.**

41 רב אשי מביא דרך לברר את סוג העלם: **אָמַר רַב אֲשִׁי, חֲזוּנָא – יש**
 42 **לנו לראות אי –** [אם] **מְחִיבַת שְׂבוּעָה קָא פְּרִישׁ, כלומר שאם כאשר**
 43 **הודיעו לו על שבועתו (ולא על הפת, שהיא של חטים) פירש מן**
 44 **העבירה, הרי זה העלם שבועה בידו וְחִיִּיב, ואי מְחִיבַת חֲטוּן קָא**
 45 **פְּרִישׁ, כלומר שאם כאשר אמרו לו שפת זו של חטים היא (ולא**
 46 **הזכירוהו על השבועה) פירש מן העבירה, הרי זה העלם חפץ בידו**
 47 **וְפִטוּרָה.**

48 רבינא דוחה את דברי רב אשי: **אָמַר לִיה רַבִּינָא לְרַב אֲשִׁי, בְּלוֹם**
 49 **פְּרִישׁ מְשֻׁבְּעָה –** כשהודיעוהו על שבועה ופירש מן העבירה הלא
 50 **ודאי לא פירש אלא משום חפץ –** משום ששם אל לבו לומר מה בכך
 51 **שנשבעתי על פת חטים, ומתוך כך נזכר שהפת שבידו פת חטים היא**
 52 **ולכן פירש ממנה, ונמצא שהעלם שניהם בידו, בְּלוֹם פְּרִישׁ מְחִיבַת –**
 53 **כשאמרו לו שהפת הזו פת חטים היא ופירש ממנה הלא ודאי לא**
 54 **פירש אלא משום שבועה –** משום שזוכר מתוך כך שנשבע שלא
 55 **אין נפקא מינה איזו הודעה גרמה לו לפרוש, שבין כך ובין כך העלם**
 56 **שניהם הוא ופטור.**

57 הגמרא מבררת מהו האופן בו חייב קרבן על שבועה לשעבר: **כְּעָא**
 58 **מִיְנִיה –** שאל ממנו רבא **מִרְבַּ נְחָמָן,**

שבועות דף כו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) קלה

בשבעה/ ויש לדרוש 'בשפתיים' ולא בלב. גמר בלב ש תחול עליו
 השבועה, מניין שהיא חלה, תלמוד לומר 'לכל אשר יבטא האדם
 בשבועה', והוא ריבוי לשבועה על ידי מחשבה. ולא כפי שאמר
 שמואל שבועה במחשבה אינה חלה.
 הגמרא מתקשה בדברי הברייתא: הא גופה קשיא – הברייתא קשה
 מצד עצמה, אמרת בתחילתה, 'בשפתיים' ולא בלב, והדר אמרת –
 וחזר ואומר, גמר בלב מניין שהוא חייב, ומביא מקור לכך, נמצא
 שדברי הברייתא סותרים. רב ששת מיישב את הברייתא: אמר רב
 ששת, הא לא קשיא – קושיא זו אינה קשה, שיש לפרש דהכי
 קאמר, 'בשפתיים' ולא שגמר בלב להוציא בשפתיו ולא הוציא,
 שבוה אין שבועה חלה מאחר שלא נתכוין שתהיה שבועה עד
 שיוציאנה בשפתיו. גמר בלב סתם מניין שהשבועה חלה, תלמוד
 לומר 'לכל אשר יבטא', בא הפסוק לרבות שבועה חלה במחשבה.
 ומסיים רב ששת: אלא לשמואל קשיא – עדיין קשה מהברייתא על
 דברי שמואל (ושאמר שאין שבועה חלה במחשבה).
 רב ששת מתרץ את הברייתא לשיטת שמואל: אמר רב ששת, תריין
 ואימא הכי – תרץ את הברייתא ואמור ככוונתה כך, 'בשפתיים' ולא
 שגמר בלב להוציא בפיו שבועה שלא אוכל פת הפיו, ונתקלה
 לשונו והוציא בפיו שבועה שלא אוכל פת שיעורין, שאין שבועה
 חלה כלל. גמר בלב להוציא בפיו שבועה שלא אוכל פת הפיו
 ונתקלה לשונו והוציא שבועה שלא אוכל פת סתם ולא אמר
 'סתם', מניין שנאסר בפת סתם, תלמוד לומר 'לכל אשר יבטא
 האדם', לרבות שגם באופן זה חלה השבועה.
 הגמרא מקשה על שמואל מברייתא נוספת: מיתבי, שנינו בברייתא,
 נאמר בענין הנודר להביא קרבן וכגון האומר 'הרי עלי להביא
 עולה', 'מוציא שפתיה תשמוך ועשית כאשר נדרת' (דברים נב, ב), אין
 לי שחייב לקיים את נדרו אלא כשהוציא בשפתיו (וכמו שכתוב
 'מוציא שפתיה'), גמר בלב שיביא קרבן מניין שחל הנדר, תלמוד
 לומר 'כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומן כל בלי זהב וגו'
 (שמות לא, כב), מכאן שנדר חל בנדבת הלב בלבד, בלא הוצאה בשפתיו.
 וכן ראוי לכאורה לומר בענין שבועה, וקשה על דברי שמואל.
 מתרצת הגמרא: שאני התם בענין נדרי הקדש, משום דכתיב (ש)
 'כל נדיב לב', אבל בענין שבועה לא כתוב שתחול במחשבה.
 מקשה הגמרא: וניגמר מיה – ונלמד שבועה מנדרי הקדש ב'במה
 מצינו'. משיבה הגמרא: אין ללמוד דין זה ב'במה מצינו', משום דהו
 תרומה וקדשים שני בתוכן הפאין באחד – משום שדין זה נאמר
 בפירוש בשני כתובים נפרדים, אחד בתרומת מלאכת המשכן,
 שנאמר (שמות ש) 'כל נדיב לב הביאו וגו', והשני בקדשים, שנאמר
 (דברי הימים ב כט לא) 'יכל נדיב לב עלות', ובא ללמד בזה שהנודר בלב
 להביא קרבן עולה, נדרו חל, והכלל הוא שכל שני בתוכן הפאין
 באחד אין מלמדוין – כל מקום שדין מסוים נאמר בפירוש בשני
 כתובים שונים, אין למדים אותו ב'במה מצינו' לשאר מקומות.
 מדקדקת הגמרא: הניחא – הדבר מיושב למאן דאמר לשני כתובים
 הבאים כאחד אין מלמדוין, אלא למאן דאמר ששני כתובים הבאים
 כאחד מלמדוין, מאי איבא למימר, מדוע לא למדו מנדרי הקדש
 לשבועה. מתרצת הגמרא: משום שבועה ונדרי הקדש הוו – הם
 חולין וקדשים, כלומר, שבועה אין ענינה להקדש והרי זה חולין,
 אבל נדרי הקדש, ענינם לקדשים, וכלל הוא שחולין מקדשים לא
 גמרינן – אין למדים.

איזו היא שנת שבועת בימיו לשעבר שחייב עליה קרבן, הרי אי
 ידע – אם ידע בשעת השבועה שהוא נשבע לשקר, מויד הוא ופטור
 מקרבן, ואי דלא ידע שדבריו שקר, וחשב שעל אמת הוא נשבע,
 אנוס הוא ופטור מקרבן, שכן למדנו בברייתא לעיל (ע"א) מהאדם
 בשבעה (ויקרא ה ד), שאם היתה לו טעות בשעת השבועה נחשב אנוס
 ופטור מחיוב שבועה. משיב רב נחמן: אמר ליה, באומר יודע אני
 ששבועתי זו שאני נשבע לשקר אסורה, אכל אני יודע אם תיבין
 עליה קרבן או לאו. וכיון שנעלמה ממנו ידיעת חיוב קרבן, נחשב
 שוגג, וחייב חטאת.
 תנאים נחלקו (שבת טו) לגבי העושה עבירה במזיד אך שחב שהיא
 מעבירות שחייבים עליהן חטאת, האם דינו כשוגג וחייב קרבן או לא.
 לדעת מונבו, שגגת קרבן שמה שגגה, וחייב, ואילו לדעת חכמים
 שגגת קרבן אין שמה שגגה ופטור. הגמרא מבררת אם תירוצו של רב
 נחמן נאמר דווקא בשיטת מונבו. שואלת הגמרא: כמאן – לפי איזו
 שיטה אמר רב נחמן שאם לא ידע שחייבים קרבן על שבועת ביטוי
 נחשב שוגג וחייב חטאת. לכאורה דווקא כמנינו, דאמר שנת קרבן
 שמה שגגה.
 משיבה הגמרא: אפילו תימא – אמור אפילו שדברי רב נחמן כדכונן.
 שער כמן לא פליגי רבנן עליה דמונבו אלא ככל התורה בולה –
 בעבירות שזודנן בכרת דלאו חידוש הוא שעל שגגתן חייב חטאת,
 אכל הקא, בשבועת ביטוי, דחידוש הוא שחייבים עליה קרבן, דככל
 התורה בולה לא אשפקון – לא מצינו לאו שאין בו כרת, דמיתני –
 שמביאים על שגגתו קרבן חטאת, דלפינן – שהרי למדנו (שבת טו)
 מעבודה זרה, שכמו שבעבודה זרה קרבן שלה בא על העבירה
 שזודנה כרת, אף בכל התורה אין חייבים חטאת אלא על עבירה
 שזודנה כרת, והקא מיתני – ואילו כאן, שבועת ביטוי, מביא קרבן
 אף שאין בה כרת, וכיון שקרבן זה חידוש הוא, אפילו רבנן מודו
 למונבו, ששגגת קרבן שמה שגגה.
 הגמרא עוסקת בנידון מדיני שגגות: בעא מיניה רבינא מרבא, נשבע
 על פבר שלא יאכלנה, ומתקבן עליה – מוכרח לאוכלה מחמת
 סכנת נפש, ושכח משבועתו ואכלה, מהו, האם חייב קרבן.
 הגמרא תמדה על שאלתו: הלא מתקבן שיבוא לשאול אם מותר לו
 לאכול כיכר זו לישרי ליה מר – תתיר לו משום פקוח נפש, אם כן אין
 בידו עבירה כלל, ופטור מקרבן. מפרשת הגמרא: אלא כך שאל
 רבינא, אדם שמצמצער מחמת הרעב, עד שגם אם היה זוכר את
 שבועתו היה אוכל את הכיכר במזיד, ושכח את השבועה ואכלה
 בשגגת שבועה, מאי, האם חייב קרבן. אמר ליה רבא לרבינא, הנינא
 זאת בברייתא, מי ששב מדיעתו – שאם היתה לו ידיעה בשעת
 העבירה שיש בכך איסור היה שב ממעשיו מחמת ידיעה זו, מביא
 קרבן על שגגתו, אבל מי שלא שב מדיעתו – שלא היה שב
 מהעבירה מחמת ידיעת האיסור, אין מביא קרבן על שגגתו. ואדם
 זה, שגם לולא שכחת השבועה היה עובר עליה במזיד מחמת צערו,
 גם כן אינו שב מדיעתו, ופטור מקרבן.
 הגמרא דנה בענין שבועה במחשבה: אמר שמואל, גמר בלב שחול
 עליו איסור שבועה, אין שבועה חלה, אלא צריך שיוציא בשפתיו,
 שגמרא (ויקרא ה ד) 'לבטא בשפתיים', למדנו שאין הנשבע חייב עד
 שיוציא שבועה בשפתיו.
 מקשה הגמרא: מיתבי, שנינו בברייתא, נאמר (ויקרא ש) 'או נפש כי
 תשבע לבטא בשפתיים להרע או להטיב לכל אשר יבטא האדם